

versterken, ondersteunen en stimuleren van vrijwilligerswerk in het groen

Vrijwilligersinzet onderhoud ruiterpaden in Zuid-Holland

INVENTARISATIE & HANDREIKING

De Groene Motor

zelfstandig programma van de provincie Zuid-Holland binnen het Zuid-Hollands Landschap

Colofon

Programma De Groene Motor, Stichting het Zuid-Hollands Landschap

Opdrachtgever Provincie Zuid-Holland

Auteurs Janny Hurman
Leonie van der Geest

Controle Bas Dudink

Stichting het Zuid-Hollands Landschap
Programma De Groene Motor
Olof Palmestraat 18
2616 LR DELFT

**De Groene
Motor**

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	2
Samenvatting.....	3
1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Probleemstelling.....	5
1.3 Doelstelling.....	6
1.4 Inventarisatie en handreiking.....	6
2 Inventarisatie.....	8
2.1 Adopteer je route.....	9
2.2 Onderhoud door Terrein Beherende Organisaties (TBO's).....	11
2.3 (Mogelijk) onderhoud door vrijwillige ruiters/menners.....	12
2.3.1 Geschikte werkzaamheden voor vrijwilligers.....	14
2.4 Drempels waar vrijwilligers tegenaan lopen.....	14
2.5 Succesfactoren.....	15
3 Handreiking & advies.....	18
3.1 Mogelijke oplossingen voor drempels.....	18
3.2 Aangaan of versterken samenwerking.....	19
3.3 Verantwoordelijkheden en verzekeringsbehoefte.....	22
3.3.1 Verantwoordelijkheden.....	22
3.3.2 Veilig werken.....	23
3.3.3 Verzekeringen.....	23
3.4 Ondersteuning aan vrijwilligersgroepen vanuit De Groene Motor.....	25
Bijlage 1 Vragen aan ruiter-/mengroepen en tbo's.....	28
Bijlage 2 Profiel gebruikersgroepen Paardenroutes Drenthe.....	29
Bijlage 3 VNG Vrijwilligersverzekering.....	31

Samenvatting

Inleiding

In het najaar van 2022 heeft de Provincie Zuid-Holland aan Stichting het Zuid-Hollands Landschap gevraagd om vanuit het programma De Groene Motor een handreiking te maken die vrijwillige ruiter- en mengroepen en terreinbeheerders helpt met het aangaan van een succesvolle samenwerking voor vrijwillige hulp bij het beheer en onderhoud van ruiterspaden. Diverse gesprekken met ruiter-/mengroepen en gebiedsbeheerder hebben input opgeleverd voor de inventarisatie en handreiking. Het project is uitgevoerd in de periode januari tot en met december 2023.

Inventarisatie

Met de inventarisatie is in kaart gebracht:

- Welk onderhoud gebiedsbeheerders zelf al uitvoeren aan ruiterspaden en welke werkzaamheden mogelijk door vrijwilligers uitgevoerd kunnen worden. Over het algemeen wordt zogenoemd 'groot onderhoud' door gebiedsbeheerders (of ingehuurde aannemers) uitgevoerd en leent 'klein onderhoud' zich meer voor uitvoering door vrijwilligers. Denk aan snoeiwerk, gaten in paden dichtten, bebording of bewegwijzering controleren, (zwerf)afval verwijderen en het signaleren en melden van problemen of verbeterpunten.
- Welke drempels vrijwilligers ervaren. Zo werd duidelijk dat het KNHS-concept van "Adopteer je route" veel ruiters niet past, is er sprake van beperkte beschikbaarheid van ruiters of menners om vrijwilligerswerk te doen, speelt de gebruikerservaring een rol in de motivatie om vrijwilligerswerk te doen en zijn verzekering en aansprakelijkheid een struikelblok.

Handreiking

Mogelijke oplossingen

In de handreiking worden mogelijke oplossingen voor bovengenoemde de drempels genoemd:

- Ruiters/menners kunnen bij gebiedsbeheerder meehelpen als 'vrijwilliger-voor-een-dag';
- Ruiters/menners kunnen aansluiten bij reeds bestaande vrijwilligersgroepen van een gebiedsbeheerder;
- Zowel ruiters/menners als gebiedsbeheerder kunnen profiteren van en meeliften op landelijke klusdagen zoals NLdoet en de Natuurwerkdag;
- Structureel contact tussen gebruikers (ruiters/menners) en gebiedsbeheerders stimuleert de betrokkenheid bij het gebied en helpt gebiedsbeheerders om in kaart te brengen waar onderhoud aan ruiterspaden nodig is.

Aanbevelingen

Voor het aangaan of versterken van de samenwerking tussen ruiters/menners als vrijwilligers en gebiedsbeheerder zijn een zestal aanbevelingen:

1. Het aangaan en in stand houden van een goede samenwerking tussen een vrijwilligersgroep en gebiedsbeheerder is altijd maatwerk;
2. Begin een samenwerking klein en eenvoudig;
3. Zorg over en weer voor vaste contactpersonen;
4. Zorg voor goede communicatie, uitleg en (werk)instructie;
5. Spreek over en weer je waardering voor elkaar uit;
6. Schakel medewerkers van het programma De Groene Motor in voor hulp, advies en ondersteuning bij het opzetten van een samenwerking of wanneer een samenwerking (nog) niet het gewenste resultaat oplevert.

Afhankelijk van de gekozen werkwijze in de samenwerking tussen ruiters/menners als vrijwilligers en de gebiedsbeheerder liggen verantwoordelijkheden ofwel bij de gebiedsbeheerder ofwel bij de vrijwilligersgroep. Dit geldt voor zowel de verantwoordelijkheid om te voorzien in adequate begeleiding, aansturing en werkinstructie als in verzekeringen. In alle gevallen dragen beide partijen de verantwoordelijkheid om de gemaakte afspraken na te leven.

VNG Vrijwilligersverzekering

De VNG Vrijwilligersverzekering kan schade dekken die niet op de eigen verzekering van de vrijwilligers dan wel de gebiedsbeheerder gemeld kan worden. Het is daarvoor wel noodzakelijk dat de vrijwilliger op wie de schade betrekking heeft, woont in een gemeente die de VNG Vrijwilligersverzekering heeft afgesloten ófwel vrijwilligerswerk doet in een gemeente die deze verzekering heeft afgesloten.

De Groene Motor

Vrijwilligers(groepen) die actief zijn in de natuur of het groen van Zuid-Holland kunnen voor ondersteuning terecht bij het programma De Groene Motor. Dit geldt óók voor ruiters/menners die als vrijwilliger meehelpt met het onderhouden van ruiterspaden. Specifiek voor deze categorie vrijwilligers is onderstaand ondersteuningsaanbod De Groene Motor relevant:

1. Platform Zelfdoeninz.nl
2. Informatie, advies en ondersteuning
3. Gereedschapuitleen
4. Cursussen
5. Financiële ondersteuning
6. Nieuwsbrief en social media

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het najaar van 2022 heeft de Provincie Zuid-Holland aan Stichting het Zuid-Hollands Landschap gevraagd om vanuit het programma De Groene Motor een handreiking te maken die vrijwillige ruiter- en mengroepen en terreinbeheerders helpt met het aangaan van een succesvolle samenwerking voor vrijwillige hulp bij het beheer en onderhoud van ruiterspaden.

Ruiters en menners in het groen

In natuur- en recreatiegebieden in Zuid-Holland ligt een netwerk van ruiterspaden. Ruiters en menners maken graag gebruik van deze voorzieningen. Zij ervaren het rijden in een groene omgeving als meerwaarde, juist in Zuid-Holland, waar de ruiterspaden beperkt zijn.

Ruiters en menners zijn gemotiveerd om op vrijwillige basis te helpen bij het onderhouden van de paden en de gebieden waarin deze liggen. Zo houden zij de paden veilig voor ruiter en paard en dragen zij bij aan het onderhoud van de groene omgeving en het groene ruitergebied.

Drempels en onduidelijkheden

De Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS) startte landelijk het project 'Adopteer je route'. Dit project betreft liefhebbers van de paardensport actief bij het onderhoud van de routes die zij gebruiken. Het is in sommige provincies succesvol. In Zuid-Holland kwam het lastiger tot stand, ondanks verschillende vrijwilligersgroepen die aangaven dat zij zich wilden inzetten voor het onderhouden van ruiterspaden. De beoogde vrijwilligersgroepen liepen tegen verschillende drempels. Zo zijn niet alle ruiters/menners (vrijwilligers) lid van de KNHS en zijn verzekeringen en verantwoordelijkheden niet helder. Daarnaast had deze vrijwilligersdoelgroep behoefte aan kennis over goed beheer van ruiterspaden.

Enthousiasme behouden

Vrijwilligers die problemen en onduidelijkheden ervaren, verliezen hun enthousiasme. Duidelijkheid over de gewenste inzet en de verantwoordelijkheden zal de vrijwilligers helpen. Net als het verbinden van partijen en het bundelen van informatie. Zo kunnen enthousiaste en betrokken vrijwilligers zich structureel gaan inzetten voor groene ruiterspaden in Zuid-Holland.

1.2 Probleemstelling

Vrijwilligers willen graag op één of meerdere momenten helpen bij het onderhouden van men- en ruiterspaden. De vrijwilligers zijn gemotiveerd maar lopen aan tegen een aantal praktische zaken, zoals:

- Wat gebeurt er al aan onderhoud van ruiterspaden bij de verschillende gebiedseigenaren?
- Hoe weten vrijwilligersgroepen welk onderhoud zij kunnen uitvoeren en wanneer dat mag gebeuren?
- Hoe kunnen de gebiedsbeheerder en de vrijwilligersgroep samenwerken?
- Hoe kan er veilig gewerkt worden, op welke manier zijn de vrijwilligers verzekerd en hoe is de aansprakelijkheid geregeld?
- Op welke manier kan De Groene Motor helpen om vrijwilligers een basisondersteuning te geven?

1.3 Doelstelling

Het doel van deze opdracht is om er voor te zorgen dat vrijwilligers en beheerders succesvol samenwerken en zorgen voor goed onderhouden ruiterspaden. Dat gebeurt vanuit het programma De Groene Motor door het opstellen van een handreiking en advies, het begeleiden van een uitvoering dag (pilot op twee locaties) en het uitvoeren van een evaluatie.

Daarbij gelden vanuit De Groene Motor een aantal doelstellingen, waaronder:

- Het behouden en vergroten van het enthousiasme van deze specifieke doelgroep voor het groene vrijwilligerswerk;
- Het aanreiken van voldoende kaders met betrekking tot de aard en de omvang van de werkzaamheden, de wijze van communicatie, het maken van onderlinge afspraken en het opstellen van een planning;
- Het wegnemen of aanreiken van oplossingen voor drempels en knelpunten.

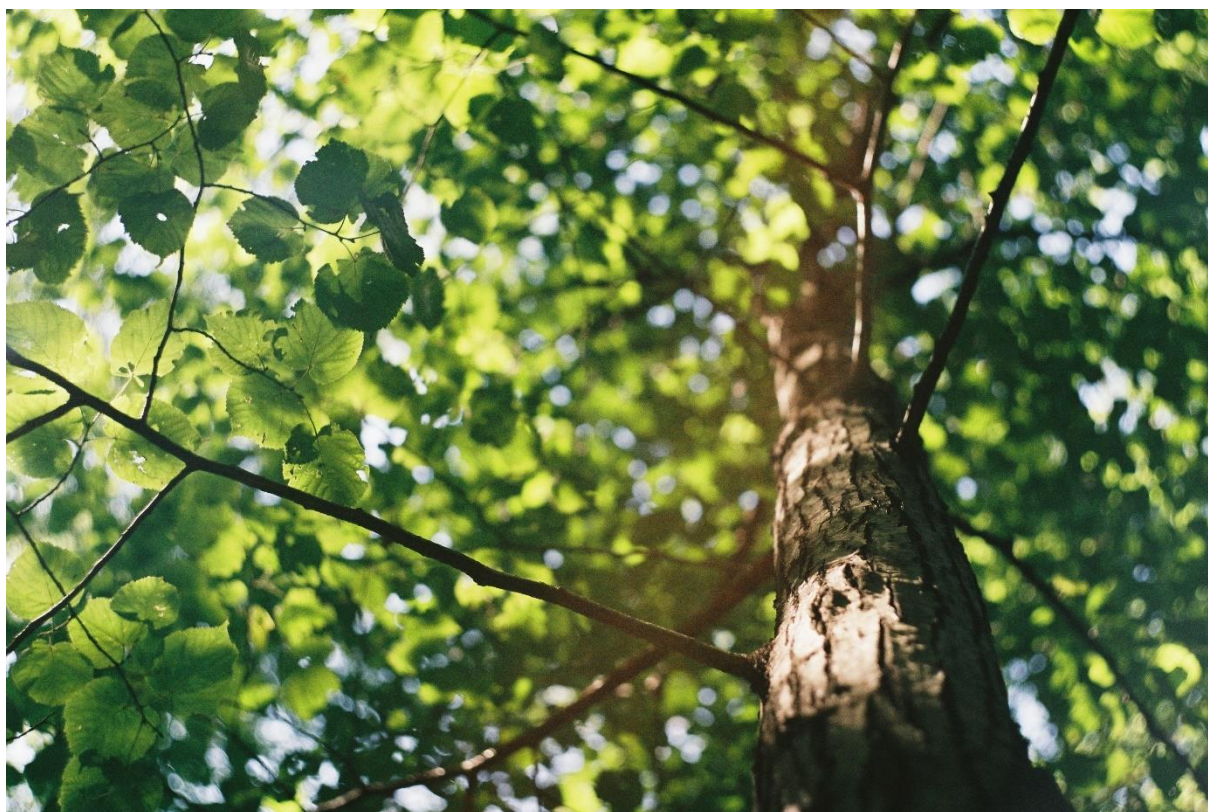
1.4 Inventarisatie en handreiking

Dit document bestaat uit twee delen:

1. Inventarisatie: hiermee is in kaart welk onderhoud gebiedsbeheerder zelf al uitvoeren aan ruiterspaden, welke werkzaamheden mogelijk door vrijwilligers uitgevoerd kunnen worden en een overzicht van de drempels waar vrijwilligers tegenaan lopen.
2. Handreiking: een advies met mogelijke oplossingen voor de eerdergenoemde drempels, een voorstel voor het aangaan of versterken van de samenwerking tussen vrijwilligersgroepen en tbo's en een praktisch advies voor ondersteuning aan actieve vrijwilligersgroepen door het programma De Groene Motor.

DEEL I

INVENTARISATIE

2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie is gesproken met vertegenwoordigers van ruiters- en mengroepen en terrein beherende organisaties (tbo's) van verschillende gebieden in Zuid-Holland:

Ruiters-/mengroepen per gebied	Gebruiker	Vrijwilliger	Belangen-beharter	Ondernemer	Anders
Balij-Bieslandse Bos (Zoetermeer/Pijnacker-Nootdorp)	●				
Van Dixhoorndriehoek (Hoek van Holland)	●		●	●	●
Boswachterij Noordwijk Noordwijk/Noordwijkerhout	●	●	●		
Albrandswaard	●	●	●		
Midden-Delfland	●	●	●	●	

De vertegenwoordigers van ruiters- en mengroepen bekleden verschillende hoedanigheden. Zo is een aantal van hen vrijwilliger (al dan niet als belangenbeharter), anderen zijn als eigenaar van een manege (bedrijf) ondernemer en weer anderen hebben zijn alleen als ruiters/menner gebruiker van een gebied. Zoals dat vaker gezien wordt in het werkveld van vrijwilligerswerk bekleden velen een dubbelrol waarbij zij de naast gebruiker van een gebied ook als vrijwilliger en/of ondernemer betrokken zijn bij ruiterspaden in Zuid-Holland.

Tbo's per organisatie	Boswachter	Vrijwilligers-coördinator	Anders
Dunea		●	●
Staatsbosbeheer	●	●	●
Natuurmonumenten		●	
Het Zuid-Hollands Landschap	●	●	

In deze inventarisatie is geprobeerd om vrijwillige hulp bij het onderhoud aan ruiterspaden vanuit zoveel mogelijk verschillende perspectieven én verschillende geografische gebieden te belichten en te beschrijven. Met alle gesprekspartners is gekeken naar wat er al gebeurt aan onderhoud van ruiterspaden in de gebieden waar zij actief zijn, de uitvoering van onderhoud door vrijwillige ruiters-/mengroepen en hoe vrijwilligersgroepen en tbo's kunnen samenwerken. Daarnaast is er gesproken over hoe er veilig gewerkt kan worden, op welke manier vrijwilligers verzekerd zijn en hoe aansprakelijkheid is geregeld.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de resultaten van de gesprekken met de ruiters-/mengroepen en tbo's en wordt het perspectief van de verschillende partijen belicht.

2.1 Adopteer je route

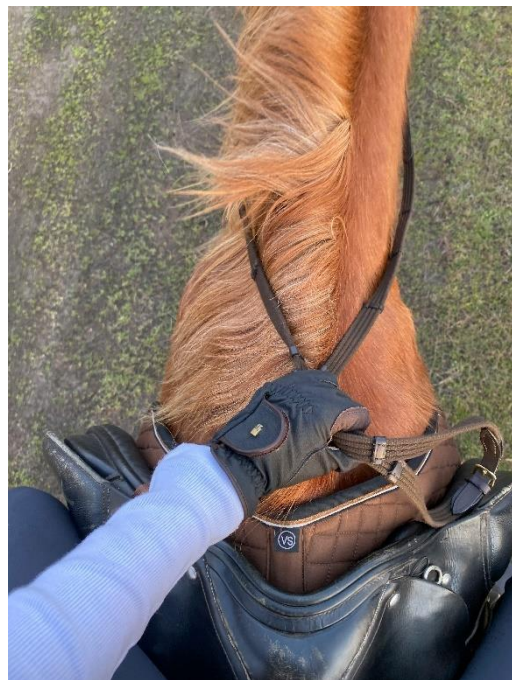
De Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS), de sportbond voor de Nederlandse wedstrijd-paardensport, wilde graag een steentje bijdragen aan initiatieven waarin ruiters en menners zich samen met terreineigenaren en -beheerders inzetten om de natuur waar ruiters en menners met hun paarden gebruik van maken, toegankelijk, veilig en mooi te houden. Daarom hebben zij in 2020/2021 het initiatief 'Adopteer je route' in het leven geroepen.

De KNHS omschrijft Adopteer je route als volgt:

“Adopteer Je Route is een soort netwerk van landeigenaren en vrijwilligers (ruiters- en menners) die zich inzetten om hun favoriete buitenrijgebied te onderhouden. Dit doen we door middel van routeteams, die zich inzetten voor een bepaald gebied of een bepaalde route. Een routeteam bestaat uit (lokale) ruiters, menners en paardenliefhebbers, die zich inzetten voor het onderhoud van deze routes en ervoor zorgen dat wij allemaal kunnen blijven genieten van het paardrijden in de natuur.”¹

Voorwaarden voor deelname

Uit de gesprekken met verschillende Zuid-Hollandse ruiter- en mengroepen bleek dat Adopteer je route voor de meeste groepen geen geschikt initiatief was. Om je als 'routeteam' (onderhoudsgroep) hierbij te kunnen aansluiten, moesten er tenminste 8 personen van de groep als lid ingeschreven zijn (of worden) bij de hippische sportbond KNHS. Voordeel van dit lidmaatschap was weliswaar dat je als vrijwilliger gebruik kon maken van

verzekeringmogelijkheden via de KNHS. Indien vrijwilligers geen KNHS-lidmaatschap aan wilden gaan, maar wel als routeteam onder de vlag van Adopteer je route wilden starten, moesten zij, om gebruik te kunnen maken van de verzekeringmogelijkheden een bedrag van € 200,00 aan de KNHS betalen. Inmiddels zijn het verplichte lidmaatschap (of de bijkomende kosten van € 200,00) en het minimumaantal van 8 KNHS-leden per routeteam geen vereisten meer om je als routeteam aan te melden voor Adopteer je route.

Desalniettemin zoeken veel ruiters en menners geen aansluiting bij het initiatief van Adopteer je route omdat zij geen binding voelen met de KNHS. Ruiters en menners die gebruik maken van de ruiter- en menpaden zijn over het algemeen recreatieruiters en geen wedstrijdruiters. Deze categorie heeft geen ambities in de wedstrijdruiterij en streeft een ander doel met hun paarden na: recreatief buitenrijden. Hoewel Zuid-Holland de provincie is waar de KNHS de meeste leden heeft, is landelijk gezien slechts een derde van alle ruiters in Nederland aangesloten bij de KNHS.

Adopteer je route in Zuid-Holland

Adopteer je route wordt pas in vijf van de twaalf provincies in Nederland uitgevoerd: Drenthe, Flevoland, Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland. In deze vijf provincies zijn in totaal zeven organisaties actief onder de vlag van de KNHS, waarvan twee in Zuid-Holland: Albrandswaard en Van Dixhoordriehoek.

¹ Bron: www.buitenrijden.nl/adopteer-je-route/

Hoewel de Van Dixhoorndriehoek (Hoek van Holland) op de website van Adopteer je route wordt genoemd als routeteam, is er in dit gebied vooral sprake van een informele samenwerking tussen de tbo Het Zuid-Hollands Landschap (ZHL) en de eigenaresse van een nabijgelegen manegebedrijf die tevens als regioconsulent voor de KNHS actief is.

In het gebied werkt ZHL reeds met een eigen vrijwilligersgroep aan het beheer en onderhoud van het natuurgebied onder leiding van een boswachter. De boswachter van het natuurgebied en de manegehouders hebben echter goed contact met elkaar over de ruiterspaden. Wanneer de manegehouder (of ruiters/menners van haar manege) aandachtspunten voor onderhoud signaleren, geven zij dit door aan de boswachter. Deze instrueert op zijn beurt de eigen vrijwilligersgroep om het onderhoud uit te voeren. Paardensporters die willen meehelpen met het onderhoud van het gebied kunnen zich bij de Het Zuid-Hollands Landschap aanmelden als vrijwilliger voor de reeds bestaande ZHL-vrijwilligersgroep.

De samenwerking tussen de ruiter/menners van het manegebedrijf en de tbo heeft hier vooral een signalerende functie. Hetgeen ook belangrijk is, omdat zowel boswachter als ZHL-vrijwilligers niet dagelijks de ruiterspaden controleren op onderhoudspunten. Met behulp van de ruiters/menners die hier wel met regelmaat komen, worden aandachtspunten tijdig in kaart gebracht en opgepakt. De boswachter stelt dit zeer op prijs een vast aanspreekpunt of contactpersoon wordt als zeer prettig ervaren. Het concept van Adopteer je route is hier echter niet geïmplementeerd op de manier zoals de KNHS dat voor ogen heeft.

In de Albrandswaard is de Stichting Ruiter- en Menpaden Albrandswaard het lokale aanspreekpunt voor deelname aan Adopteer je route. In samenwerking met Staatsbosbeheer is daar gepoogd een vrijwilligersgroep met ruiters en menners op te zetten voor onderhoud aan ruiterspaden. Er is een groep van circa 15 personen die willen helpen, waarvan 6 tot 8 personen daadwerkelijk deelnemen aan de onderhoudsdagen. Er is gekozen om te werken met twee coördinatoren (die als vrijwilliger zijn ingeschreven bij Staatsbosbeheer) die een aantal onderhoudsdagen organiseren met een groep vrijwilligers. De vrijwilligers die naast de coördinatoren meehelpen tijdens een onderhoudsman, worden geregistreerd als 'vrijwilliger-voor-een-dag'.

Elders in het land

In de provincie Drenthe is de Stichting Paardenroutes Drenthe actief. Zij zetten zich in om het netwerk van ruiter- en menroutes in Drenthe up to date, aantrekkelijk en toegankelijk te houden. Zij maken zich sterk voor het beheer en onderhoud van een goed ruiter- en menpadennetwerk in Drenthe door in gesprek te gaan met terreineigenaren, recreatieschap, gemeenten en andere belanghebbenden. Daarnaast is de stichting organisatorisch gezien de aanjager van onderhoud in samenwerking met vrijwilligers, die zij gebruikersgroepen noemen. In zeven gebruikersgroepen, overeenkomstig de beheereenheden van Staatsbosbeheer, zijn zo'n 30 vrijwilligers per groep/gebied actief. Met deze gebruikersgroepen wordt twee keer per jaar een klusdag georganiseerd in samenwerking met Staatsbosbeheer (één keer met NLdoet en één keer in het najaar). De stichting heeft een structuur op papier gezet voor de organisatie van de deze dagen. Hierin beschrijven zij de structuur en werkwijze van de gebruikersgroepen, het profiel van de (potentiële) vrijwilligers van deze groepen, de rol van het stichtingsbestuur, communicatie met de vrijwilligers van de gebruikersgroepen, benodigdheden voor klusdagen en verantwoordelijkheden van de tbo. Dit is ter illustratie en inspiratie voor vrijwillige ruiter- en mengroepen én tbo's opgenomen in bijlage 2.

Het voorbeeld van Adopteer je route zoals dit in Drenthe is georganiseerd, is vooral succesvol doordat in Drenthe het aanbod aan ruiter- en menpaden groot is (veel groter dan in Zuid-Holland) en daardoor zijn er ook meer ruiters en menners die actief buiten rijden en gebruik maken van deze voorzieningen. Het gaat hier vooral om recreatieve ruiters die niet of weinig actief zijn in de wedstrijdsport.

Daarnaast wordt door de Stichting Paardenroutes Drenthe ook de Drentse mentaliteit van 'noaberschap' en 'noaberplicht' genoemd als een belangrijke succesfactor. Naoberschap (letterlijk vertaald: nabuurschap) is een typisch kenmerk van de Drentse cultuur. Het betekent simpelweg dat burens of dorpsgenoten elkaar altijd met raad en daad terzijde staan. Binnen de noaberschap geldt de noaberplicht, een van oudsher ruime en intensieve vorm van burenhulp, die vooral voorkomt in kleine, sociale en overwegend agrarische gemeenschappen.

Reeds actieve groepen vóór ontstaan Adopteer je route

Al ruim voor het ontstaan van Adopteer je route van de KNHS waren er verschillende, al dan niet informeel georganiseerde, initiatieven waarbij ruiters en menners hielpen met onderhoud aan ruiters- en menpaden. Zo is in Zuid-Holland de Stichting Ruiters & Menners voorheen met zo'n 7 ruitergroengroepen aan de slag geweest door de hele provincie. Ook Stichting Paardenroutes Drenthe was al voordat Adopteer je route ontstond actief bij het helpen onderhouden van de paden en elders in het land zijn er nog meer voorbeelden van groepen die reeds op eigen initiatief de handen uit de mouwen staken.

2.2 Onderhoud door Terrein Beherende Organisaties (TBO's)

Voor deze inventarisatie is gesproken met vertegenwoordigers van Dunea, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Het Zuid-Hollands Landschap. Bij hen is geïnformeerd hoe zij het onderhoud van ruiterspaden in hun gebied(en) uitvoeren.

Uitvoering onderhoud in eigen beheer

Verreweg de meeste organisaties werken al met eigen vrijwilligersgroepen die meehelpen bij het reguliere beheer- en onderhoudswerk van de natuurgebieden waar zij actief zijn. Het gaat hier over het algemeen om vrijwilligers die niet uit de gelederen van ruiters/menners komen, maar om vrijwilligers die uit liefde voor de natuur meehelpen met de instandhouding van

natuurgebieden. Dit geldt in elk geval voor de tbo's, Dunea, Natuurmonumenten, Het Zuid-Hollands Landschap en ook voor een aantal gebieden van Staatsbosbeheer. Daarnaast geven enkele tbo's aan dat zij het beheer en onderhoud van ruiterspaden liever in eigen hand houden vanwege de kwetsbaarheid van een gebied. Om deze redenen is

er vanuit deze tbo's geen directe vraag naar of behoefte aan (het opzetten van) nieuwe vrijwilligersgroepen die alleen actief zijn voor een specifiek (beperkt) deel van een gebied. Het onderhoud van ruiterspaden is in deze gebieden al goed geregeld.

Ook Staatsbosbeheer heeft het onderhoud in eigen beheer, maar laten weten dat zij in het gebied Balij/Bieslandse Bos in Buytenhout (in Zoetermeer/Pijnacker-Nootdorp) wel de wens hebben om onderhoud aan ruiterspaden in de toekomst samen met vrijwilligers te gaan doen. Zij geven aan dat het opzetten van een vrijwilligersgroep vanuit ruiters/menners een tijdrovend proces is waarvoor zij niet de capaciteit hebben. Boswachters hebben hun handen reeds meer dan vol aan het dagelijkse beheer- en onderhoudswerk van hun gebieden. Omdat er een actuele

vraag ligt voor het opzetten van een vrijwilligersgroep met ruiters voor het onderhouden van de ruiterspaden in dit gebied, is deze vraag meegenomen als pilotlocatie voor deze opdracht.

Tbo's geven aan dat er op het gebied van beheer en onderhoud voor hen een aantal knelpunten zijn:

- Ondergrond: de slappe ondergrond in delen van Zuid-Holland zorgt ervoor dat aanleg, beheer en onderhoud op die plekken relatief duur is.
- Beheerbudget: niet voor alle gebieden is een structureel beheerbudget om beheer en onderhoud te kunnen bekostigen.
- Doelgroep versus kosten: de doelgroep ruiters/menners is relatief klein ten opzichte van de hoge kosten die nodig zijn voor aanleg, beheer en onderhoud van ruiterspaden. Dit in tegenstelling tot fiets- en wandelpaden.
- Bereiken van ruiters/menners: ruiters en menners zijn niet altijd verenigd, waardoor overleg met gebruikers van de paden soms lastig te organiseren is.

Type onderhoudswerkzaamheden

In de gesprekken met de tbo's komt naar voren dat zij allemaal onderscheid maken tussen:

- Groot onderhoud: hieronder worden moeilijke en zware werkzaamheden verstaan die door beroepskrachten (en al dan niet met groot materieel) moeten worden uitgevoerd en waarvoor specifieke beheerkennis voor nodig is.
- Klein onderhoud: hieronder vallen gemakkelijker uit te voeren en lichtere werkzaamheden waarvoor een (korte) instructie van een getrainde 'leidinggevende' (of beroepskracht) volstaat en waarvoor geen specifieke beheerkennis nodig is.

Globaal overzicht van het groot en klein onderhoud dat gebiedsbeheerders (tbo's) uitvoeren aan ruiterspaden:

Groot onderhoud	Klein onderhoud
Bodemsanering (verontreinigde bodem afgraven en herstellen)	Snoeiwerk (paden en bewegwijzering vrij houden van overhangende takken of struiken)
Bezanding van paden	Gaten in paden dichten
Slepen en/of roteren van paden	Bebording en bewegwijzering controleren
Bewegwijzering plaatsen en onderhouden	(Zwerf)afval verwijderen
Maaiwerkzaamheden	Signaleren van problemen of verbeterpunten en melden bij tbo
Systematische boomcontrole en het verwijderen van takken of bomen die dreigen om te vallen	
Waterkeringen aanleggen en onderhouden	

Op basis van het type werkzaamheden kan over het algemeen worden gesteld dat groot onderhoud door de tbo zelf (of ingehuurde aannemers) wordt uitgevoerd en dat klein onderhoud zich meer leent voor uitvoering door vrijwilligers.

2.3 (Mogelijk) onderhoud door vrijwillige ruiters/menners

In de gesprekken viel op dat het vrijwillig meehelpen met onderhoud van ruiterspaden op uiteenlopende manieren is georganiseerd: van informeel georganiseerde vrijwilligersgroepen die incidenteel helpen tot ruiters en menners die zich hebben verenigd in een stichting en een

structureel meldpunt vormen voor onderhoudsmeldingen. Twee voorbeelden worden hieronder uitgelicht:

1. Stichting Men- en Ruiterpaden Midden-Delfland
2. Vrijwilligersgroep Boswachterij Noordwijk

1. Stichting Men- en Ruiterpaden Midden-Delfland

In de gevoerde gesprekken vielen de vrijwilligers van de Stichting Men- en Ruiterpaden Midden-Delfland positief op. Het gebied wat zij 'onder hun hoede' hebben, en waar zij zelf ook met hun paarden gebruikmaken van de ruiterspaden, is verspreid over zes verschillende gemeenten. Daarin zijn meerdere partijen die gebiedseigenaar zijn of dit in opdracht beheren: gemeenten, recreatieschappen, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer.

Een aantal ruiters en staleigenaren verenigde zich in een speciaal hiervoor opgerichte stichting. Met vijf bestuursleden behartigen zij vanuit deze stichting de belangen van recreatieruiters- en menners in Midden-Delfland in de breedste zin. Waar het gaat om het onderhoud aan de ruiterspaden in dit gebied, wordt het groot onderhoud uitgevoerd door de tbo's en klein onderhoud gebeurt op eigen initiatief door de stichting. Zij hebben hierover goed contact met de tbo's. Zo is er bijvoorbeeld ieder kwartaal een overleg met Staatsbosbeheer over de men- en ruiterspaden en ook bij acuut (groot) onderhoud wat de stichting niet zelf kan uitvoeren, weten de vrijwilligers en tbo elkaar goed te vinden, omdat er vaste aanspreekpunten of contactpersonen zijn.

De stichting maakt veel gebruik van sociale media. Zij verzamelen onderhoudsmeldingen (meldpuntfunctie) en geven op sociale media terugkoppeling over de afhandeling ervan. Er zijn vele ruiters/menners (gebruikers van het gebied) die de stichting weten te vinden en op die manier vrijwillig hun bijdrage leveren aan het onderhouden van de paden.

Aansprakelijkheidsverzekering is bij klein onderhoud op gemeentegrond door de gemeente geregeld. De kosten om een aansprakelijkheidsverzekering vanuit de stichting aan te bieden ligt te hoog en wordt bij de tbo neergelegd.

In 2024 gaat de stichting aan de slag met een pilot om een klusdag voor ruiterspadenonderhoud te organiseren en deze dan te koppelen aan een landelijke actie zoals NLdoet (mits dit niet in het broedseizoen valt) of de Natuurwerkdag. Het organiseren van structurele klusdagen heeft wel de voorkeur, maar hiervoor zijn, ondanks werving via sociale media, nog niet voldoende vrijwilligers te vinden.

2. Vrijwilligersgroep Boswachterij Noordwijk

In Boswachterij Noordwijk zijn vrijwilligers actief die samenwerken met de gebiedsbeheerder (Staatsbosbeheer). De groep bestaat uit 20 vrijwilligers, waarvan er 8 zeer actieve vrijwilliger zijn en 12 minder actieve vrijwilligers. De groep draait op één persoon die een duidelijke 'kartrekkersrol' heeft; iemand die makkelijk mensen om zich heen weet te verzamelen en die de contactpersoon is voor de boswachter die in het gebied actief is.

Onderhoud aan de ruiterspaden vindt alleen plaats wanneer dit nodig is, gemiddeld drie tot vier keer jaar. Er wordt specifiek voor gekozen om niet aan te sluiten bij acties zoals NLdoet of de Natuurwerkdag, omdat Staatsbosbeheer op die momenten vooral druk is met het onderhoud van fiets- en wandelpaden. Wanneer er onderhoud nodig is, neemt de 'kartrekker' contact op met de boswachter om een klusdag af te spreken en geeft van tevoren door hoeveel vrijwilligers er meekomen. De boswachter zorgt op de afgesproken klusdag voor voldoende gereedschap en de groep gaat onder begeleiding van en goede overeenstemming met de boswachter aan de slag op de paden waar dat nodig. De vrijwilligers zijn op deze dag incidentele vrijwilligers voor Staatsbosbeheer. De groep geeft aan de vrijwilligheid van hun aanpak en het contact met de gebiedsbeheerder te koesteren.

2.3.1 Geschikte werkzaamheden voor vrijwilligers

Over het algemeen geven ruiters en menners aan bereid te zijn tot het uitvoeren van klein onderhoud en/of lichte werkzaamheden. De meeste ruiters/menners zijn niet uitgerust of toegerust om groot onderhoud te kunnen uitvoeren. Bovendien zien groot onderhoud als een beroepsmatige taak van de tbo's en vinden zij het om die reden niet bij vrijwillige inzet passen.

Op basis van het type werkzaamheden zoals beschreven in paragraaf 2.2 kan over het algemeen worden gesteld dat groot onderhoud door de tbo zelf (of ingehuurde aannemers) wordt uitgevoerd en dat klein onderhoud zich meer leent voor uitvoering door vrijwilligers. Tbo's geven aan dat onderstaande werkzaamheden geschikt zijn voor uitvoering door vrijwilligers:

- Signaleren van problemen of verbeterpunten en melden bij tbo;
- Snoeiwerk: paden en bewegwijzering vrij houden van overhangende takken of struiken;
- Gaten in de paden dichten;
- Bebording/bewegwijzering controleren;
- Afval langs de route opruimen.

2.4 Drempels waar vrijwilligers tegenaan lopen

De gesprekken leverden ook inzicht in de drempels waar (potentiële) vrijwilligers tegenaan lopen. De belangrijkste daarvan zijn:

1. Verplicht KNHS-lidmaatschap Adopteer je route;
2. Beperkte beschikbaarheid;
3. Gebruikerservaring;
4. Verzekering en aansprakelijkheid.

1. Verplicht lidmaatschap Adopteer je route

Om als 'routeteam' te kunnen aansluiten bij Adopteer je route van de KNHS, moeten er per routeteam tenminste 8 personen als lid ingeschreven zijn (of worden) bij de hippische sportbond. Veel ruiters en menners in Zuid-Holland zijn dat niet en willen dat ook niet worden, omdat zij de paardensport vooral recreatief beoefenen en een betaald KNHS-lidmaatschap voor hen niet van toegevoegde waarde is. Ruiters en menners zijn bereid zich vrijwillig in te zetten, maar niet met de eis van een verplicht KNHS-lidmaatschap.

2. Beperkte beschikbaarheid

Hoewel ruiters en menners bereidwillig zijn om mee te helpen met onderhoud aan ruiterspaden, is de tijdsinvestering een knelpunt. Velen hebben overdag een baan en daarnaast de dagelijkse zorg voor het paard en een gezin met de daarbij behorende (sociale) verplichtingen of ander vrijwilligerswerk. De tijd die zij beschikbaar hebben voor het vrijwillig meehelpen aan onderhoud van ruiterspaden is daardoor beperkt.

3. Gebruikerservaring

Is de tbo goed op de hoogte van de gebruikerservaring van de ruiter en menner? Op enkele locaties, waaronder in het gebied Balij/Bieslandse Bos in Buytenhout (Zoetermeer/Pijnacker-Nootdorp), kwamen wat negatieve ervaringen aan het licht die vooral te maken hebben met de kwaliteit van de ruiterspaden en het daarmee

samenhangende en benodigde groot onderhoud. Er lijkt een kloof te zijn tussen de tbo en de

behoefte van ruiters/menners over de kwaliteit van de paden. Dit kan de gebruikservaring van ruiterspaden in een gebied in de weg staan. Het komt voor dat paden daardoor niet of slecht begaanbaar zijn: laaghangende takken, geen goede kwaliteit van de ondergrond, overwoekerd door planten. Hierdoor neem de bereidheid en motivatie van ruiters en menners af om betrokken te raken en bij te dragen aan het onderhoud van het gebied waar zij gebruik van maken. Hoewel inmiddels bekend is dat in de Balij/Bieslandse Bos in 2023 het groot onderhoud van de ruiterspaden op het programma staat, is er een nog wat laconieke houding bij de ruiters- en mengroepen die gebruik maken van dit gebied.

4. Verzekering en aansprakelijkheid

Aansprakelijkheid (en de daarmee samenhangende verzekeringsbehoefte) is een terugkerend onderwerp en komt bij vrijwel iedere ruiters-/mengroep naar voren. Ruiters en menners zijn bereidwillig om mee te helpen met klein onderhoud, maar willen niet aansprakelijk gesteld worden voor, met name, schade aan derden (bijvoorbeeld paarden of andere ruiters/menners). Zij willen zeker weten dat zij goed verzekerd zijn tijdens de uitvoering van hun werkzaamheden, met name voor schade aan derden (mens en dier).

Een aantal tbo's heeft speciale vrijwilligersovereenkomsten voor vrijwilligersgroepen die volledig zelfstandig beheer en onderhoud uitvoeren in een gebied. Omdat in die gevallen sprake is van een soort aannemerschap wordt met de vrijwilligersorganisaties een aparte vrijwilligersovereenkomst voor organisaties gesloten. Hierin staat opgenomen dat de vrijwilligersorganisatie gedurende de looptijd van de overeenkomst aansprakelijk is voor schade die ontstaat door eventuele gebreken van de ruiterroute, ongeacht het moment waarop de gebreken zijn ontstaan. In deze constructie dient ook de vrijwilligersgroep zelf voor verzekeringen zorg te dragen. De meeste vrijwilligersgroepen geven aan dit een onaanvaardbare voorwaarde te vinden. Men is kennelijk niet op de hoogte van het feit dat er óók een overeenkomst mogelijk is waarbij een groep 'vrijwilliger-voor-een-dag' wordt. Deze oplossing wordt verder beschreven in paragraaf 3.1.

2.5 Succesfactoren

Uit de gevoerde gesprekken zijn aantal factoren te formuleren die het succes van vrijwillige inzet mede bepalen:

1. Vast aanspreekpunt
2. Communicatie
3. Leiderschap

1. Vast aanspreekpunt

Voor zowel de ruiters/menners (al dan niet vertegenwoordigt in een formeel georganiseerd verband) als tbo's geldt dat zij behoefte hebben aan een vast aanspreekpunt of contactpersoon. Beheerders van een tbo vinden het prettig om één persoon als contactpersoon te hebben en ook vertegenwoordigers van ruiters- en mengroepen vinden het fijn om te weten bij wie ze terecht kunnen met vragen of meldingen over het gebied.

2. Communicatie

Goede bereikbaarheid over en weer is van doorslaggevend belang; goed contact is motiverend. Daarnaast wordt het door beide partijen belangrijk gevonden om goede afspraken te maken over de samenwerking, zodat iedereen weet wat die van elkaar kan verwachten.

3. Leiderschap

Voor ruiter- en mengroepen is een 'kartrekker' van doorslaggevend belang om een groep bij elkaar en gemotiveerd te houden.

DEEL II

HANDREIKING

3 Handreiking & advies

3.1 Mogelijke oplossingen voor drempels

Uit een inventarisatie onder ruiters- en mengroepen en tbo's blijkt dat beperkte beschikbaarheid, de gebruikerservaring en onduidelijkheden rondom verzekeringen en aansprakelijkheid drempels zijn voor ruiters/menners om daadwerkelijk vrijwillig mee te helpen met onderhoud aan ruiterspaden in het gebied waar zij voornamelijk rijden.

Hieronder worden een aantal oplossingen voor deze drempels geformuleerd:

1. Vrijwilliger-voor-een-dag;
2. Sluit aan bij een bestaande vrijwilligersgroep;
3. Profiteer van landelijk klusdagen;
4. Structureel contact tussen gebruikers en tbo.

1. Vrijwilliger-voor-een-dag

De samenwerkingsovereenkomst van vrijwilliger-voor-een-dag zoals deze o.a. door Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer wordt gehanteerd, is een goede manier om twee drempels in één keer op te lossen, namelijk 1) de binding die recreatieruiters niet voelen met het KNHS-initiatief Adopteer je route en 2) de verzekerings- en aansprakelijkheidsbehoefte van de (potentiële) vrijwilligersgroepen.

Bij deze samenwerkingsvorm is er (minimaal) één vaste contactpersoon vanuit de vrijwilligersgroep die als vrijwilliger wordt ingeschreven bij de tbo. De andere vrijwilligers van de groep worden middels een intekenlijst geregistreerd als vrijwilliger voor één dag. Zij vallen daarmee direct onder de verantwoordelijkheid, aansprakelijkheid en verzekeringen van de tbo.

2. Sluit aan bij een bestaande vrijwilligersgroep

De beste manier om als ruiter of menner je gebruikerservaring van een gebied te verbeteren, is om je aan te sluiten bij een vrijwilligersgroep die in het gebied actief is óf om er eentje op te zetten. Op die manier komt er een intensievere samenwerking met de gebiedsbeheerder tot stand en is het makkelijker om ervaringen als ruiter/menner en eventuele verbeterpunten voor ruiters- en menpaden te delen met de tbo uit het gebied. Door zelf in actie te komen en/of de handen uit de mouwen te steken, help je een route of gebied vooruit. En daar pluk je als ruiter of menner uiteindelijk zelf ook de vruchten van.

3. Profiteer van landelijke klusdagen

Ruiters en menners zijn bereid om vrijwillig mee te helpen met onderhoud aan ruiterspaden, maar de tijd die zij naast andere (sociale) verplichtingen beschikbaar hebben voor dit vrijwilligerswerk is beperkt. Oplossing hiervoor kan zijn om met de vrijwilligersgroep twee vaste klusdagen per jaar te organiseren en deze te koppelen aan landelijke acties, zoals NLdoet (vaak het tweede weekend van maart) en de Natuurwerkdag (altijd de eerste zaterdag van november). Omdat deze dagen een vaste frequentie hebben is het makkelijk te onthouden en bovendien kan men meeliften op de landelijke bekendheid van de acties en zo makkelijker extra (of nieuwe) vrijwilligers vinden.

Om ervoor te zorgen dat er voldoende vrijwilligers zijn om te helpen, is werving een continue aandachtspunt. Om ruiters/menners uit het betreffende gebied te bereiken kan werving gaan via de lokale ruiters- en menverenigingen, hippische (recreatie)bedrijven en pensionstallen, lokale media zoals huis-aan-huisbladen en natuurlijk social media.

4. Structureel contact tussen gebruikers en tbo

Goed contact en goede communicatie tussen gebruikers (ruiters en menners) en de tbo blijken, bij te dragen aan het succes van vrijwillige inzet. Goed contact is motiverend: het stimuleert de betrokkenheid van ruiters en menners bij het gebied en het helpt de tbo om makkelijker en beter in kaart te brengen waar onderhoud nodig is aan de ruiterspaden in een gebied. Er kan bijvoorbeeld gekozen worden voor kwartaalbijeenkomsten tussen de tbo en vertegenwoordigers van ruiters en menners. Maar ook het makkelijk kunnen melden van een gebrek aan een ruiterspad of -route bij de tbo helpt in een goede samenwerking.

Ook hier is het hebben van een vaste contactpersoon (zowel bij de ruiters-/menggroep als bij de tbo) als succesfactor te benoemen. Op die manier weten mensen elkaar makkelijk te vinden en dat verlaagt de drempel om contact met elkaar te onderhouden.

3.2 Aangaan of versterken samenwerking

Op basis van de gevoerde gesprekken, de drempels die zowel ruiters/menners als (potentiële) vrijwilligersgroepen en tbo's ervaren én de expertise vanuit het programma De Groene Motor zijn er een zestal aanbevelingen voor het aangaan of versterken van een samenwerking voor vrijwilligersinzet bij het onderhouden van ruiterspaden in Zuid-Holland:

1. Maatwerk;
2. Houd het simpel, begin klein;
3. Zorg voor vaste contactpersoon;
4. Goede communicatie, uitleg en (werk)instructie;
5. Waarderen;
6. De Groene Motor.

1. Maatwerk

(Buitenrij)gebieden verschillen van elkaar, vrijwilligersgroepen en werkwijzen van tbo's verschillen. Kortom: elke situatie is anders. Dat betekent dat het aangaan en in stand houden van een goede samenwerking tussen een vrijwilligersgroep en een tbo altijd maatwerk is.

Stel elkaar bij de start van een mogelijke samenwerking een aantal vragen, zoals:

- Welke onderhoudsvraagstuk ligt er voor het gebied?
- Wat is de behoefte van de tbo van (klein) onderhoud in het gebied?
- Wat kunnen vrijwillige ruiters- en menggroepen betekenen bij het (klein) onderhoud van de ruiterspaden?
- Welke verwachtingen zijn er over en weer over het meehelpen met het onderhoud?
- Welke (werk)afspraken kunnen er van daaruit gemaakt worden over de werkvorm, frequentie, aansturing en begeleiding, verantwoordelijkheden en verzekering?

Geschikte onderhoudswerkzaamheden voor vrijwilligers
Signaleren van problemen of verbeterpunten en melden bij tbo
Snoeiwerk: paden en bewegwijzering vrij houden van overhangende takken of struiken
Gaten in paden dichten
Bebording en bewegwijzering controleren
Afval langs de route opruimen

Voor wat betreft de werkvorm zijn er verschillende mogelijkheden. Een en ander hangt samen met de kwetsbaarheid van een gebied, de onderhoudsvraag van een tbo en de mogelijkheden voor vrijwillige inzet vanuit ruiters en menners. Te denken valt aan werkvormen zoals:

- Signaleren en schouwen: ruiters en menners signaleren tijdens het (dagelijks) gebruik van de ruiter- en menpaden verbeterpunten voor onderhoud of schouwen in een afgesproken periode een vooraf aangemerkt traject van een route en geven onderhoudsmeldingen door via een meldpunt of vast contactpersoon bij een manege/pensionstal of de tbo.
- Incidentele hulp bij onderhoud: denk aan 2 tot 4 klusdagen per jaar waarbij vrijwillige ruiters en menners meehelpen met klein onderhoud. Maak daarbij gebruik van landelijke vrijwilligersacties zoals NLdoet (maart) en de Natuurwerkdag (november) voor een groter bereik.
- Structurele hulp bij onderhoud: denk aan structurele meewerkdagen (maandelijks of wekelijks) waarbij vrijwillige ruiters en menners meehelpen met klein (en mogelijk ook wat groter of zwaarder) onderhoudswerk en/of structureel aansluiten bij een bestaande vrijwilligersgroep van een tbo in een gebied.

Voor alle situaties en voor zowel de vrijwillige ruiters/menners als de tbo's geldt:

- Kijk naar wat je hebt en wat je ermee kunt. Aan welke 'knoppen kun je draaien' om tot een goede samenwerking te komen?
- Houd het werkbaar voor beide partijen en roep eventueel de hulp in van medewerkers van het programma De Groene Motor voor advies en ondersteuning bij het opzetten van een samenwerking.
- Welke vorm of werkwijze er ook gekozen wordt, voor elke situatie geldt dat de samenwerking op een enige manier geformaliseerd zal worden. Dit kan bijvoorbeeld middels een samenwerkingsovereenkomst of vrijwilligersovereenkomst. De tbo's hebben hiervoor vaak al eigen beleid opgesteld en overeenkomsten gemaakt. Voor incidentele en structurele vrijwilligersinzet zijn vaak aparte overeenkomsten opgesteld. Bij verschillende tbo's (o.a. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer) is een vrijwilligersovereenkomst voor 'vrijwilliger-voor-een-dag' mogelijk. Deze constructie verdient aanbeveling, omdat aansprakelijkheid en verzekering hierin voor beide partijen goed zijn geregeld.

Zorg ervoor (zowel als vrijwilligersgroep als tbo) dat je jezelf en de ander niet tekort doet. Het is per slot van rekening een samenwerking.

2. Houd het simpel, begin klein

Natuurlijk is het mooi om een samenwerking aan te gaan van grote maandelijkse of zelfs wekelijkse vrijwillige onderhoudsgroepen, maar pas op dat je je niet verslikt in de omvang. Bedenk dat de meeste zaken klein beginnen en van daaruit verder uitgebouwd worden. Je kunt beter starten met één of twee onderhoudsdagen per jaar waarbij voldoende vrijwilligers kunnen helpen, dan dat het maandelijks leuren is om genoeg helpende handen bij elkaar te krijgen.

Waak er als tbo voor dat regels en procedures de flexibiliteit van een samenwerking niet in de weg zitten en laat je hierdoor als vrijwilligersgroep tegelijkertijd ook niet door ontmoedigen. Sommige zaken kunnen ingewikkeld zijn of lijken, zoals verzekeringen of instructies rondom veilig werken, maar zijn nu eenmaal noodzakelijk om het voor iedereen (zowel vrijwilligers als de tbo's) goed te kunnen regelen zodat iedereen veilig en met plezier kan werken.

En ook hier geldt: schakel eventueel de hulp in van medewerkers van het programma De Groene Motor voor advies en ondersteuning bij het opzetten van een samenwerking.

3. Zorg voor vaste contactpersoon

Voor een goede samenwerking is het essentieel dat beide partijen elkaar goed weten te vinden en bereiken. Zorg daarom vanuit beide kanten voor een vaste contactpersoon. Bij een tbo kan dit bijvoorbeeld de boswachter van het betreffende gebied of een andere medewerker die al dan niet de vrijwilligersgroep(en) in het gebied begeleidt of aanstuurt tijdens klusdagen. Voor een vrijwilligersgroep kan dit een gekozen persoon zijn of iemand die zelf aangeeft deze rol namens de groep op zich te willen nemen.

Ook als er in de samenwerking voor een meer informele werkwijze wordt gekozen (bijvoorbeeld alleen een overlegstructuur of signaleren en schouwen), is het noodzakelijk dat de vertegenwoordigers van de tbo en de vrijwilligers van de ruiter-/menggroep elkaar kunnen bereiken wanneer dat nodig is.

4. Goede communicatie, uitleg en (werk)instructie

Bepaal en vind met elkaar de beste manier om contact te onderhouden. Dat kan op talloze manieren. De makkelijkste manier is via een groepsapp op WhatsApp (spreek hiervoor een aantal 'huisregels' met elkaar af, zeker als er veel personen van de groepsapp gebruikmaken). Kijk naar een manier die voor beide partijen het beste werkt. Dat kan misschien even zoeken zijn; geef dat de tijd.

Goede communicatie is natuurlijk niet alleen de manier waarop je met elkaar contact onderhoudt (via welke kanalen); het gaat ook over de inhoud van de boodschap (wat er gezegd wordt) en het betrekkningsniveau (de onderlinge relatie en hoe iets gezegd wordt). Daarom volgen hieronder een aantal aanbevelingen voor goede communicatie en een succesvolle samenwerking:

- Luister naar wat een ander te zeggen heeft en neem de ander serieus, ook als je het er misschien niet mee eens bent. Zorg dat wat je (terug)zegt in overeenstemming is met hoe je het zegt.
- Wees open en eerlijk. Leg uit wat je doet en waarom. En zeg het ook als je iets (nog) niet weet of niet wilt of kunt zeggen.
- Denk in oplossingen in plaats van problemen, zodat je op een positieve en constructieve manier met elkaar in gesprek bent.
- Gaat er iets niet goed of ben je het ergens niet mee eens? Krop het niet op, maar ga om de tafel, geef feedback en praat met elkaar. We zijn allemaal mens.

Voor tbo's is het daarnaast belangrijk om (nieuwe) vrijwilligers(groepen) goede uitleg te geven over de formaliteiten bij het aangaan van de samenwerking en de wijze waarop werkzaamheden uitgevoerd worden (werkinstructie).

Zaken als vrijwilligerscontracten, verzekeringen, aansprakelijkheid en verantwoordelijkheden kunnen nieuwe vrijwilligers overweldigen. Leg daarom goed uit hoe zaken geregeld zijn (en eventueel waarom) en plaats dit in het perspectief van de vrijwilliger.

Zorg er daarnaast ook voor dat vrijwilligers goed geïnstrueerd zijn wanneer zij aan de slag gaan. De ruiters en menbers stellen belangeloos hun vrije tijd beschikbaar en niets is vervelender dan niet weten wat je moet doen of hoe je het moet doen. Goede instructie over het werk dat gedaan moet worden is daarbij belangrijk. En uiteraard hoort daarbij ook de aandacht voor veilig werken, zeker wanneer er met gereedschappen gewerkt gaat worden. Als tbo ben je

‘werkgever’ voor de vrijwilliger en vanuit die hoedanigheid ben je verplicht om de vrijwilligers goed te informeren over veilig werken (denk ook aan een werkdagformulier).

5. Waarderen

Spreek elkaar niet alleen aan als het niet goed gaat, maar juist ook als het op rolletjes loopt. Deel een compliment uit en bedank elkaar voor de fijne samenwerking.

En voor tbo's: laat je waardering zien en blijken voor de vrijwillige inzet die ruiters en menbers leveren. Zorg ervoor dat er aandacht is voor de vrijwilligers die komen helpen en zorg voor een bedankje tijdens of na afloop van een incidentele werkdag. Dat kan per kalenderjaar met een uitgebreidere attentie, maar het kan ook zijn: op een klusdag zorgen voor wat lekkers bij de koffie, zorgen voor een kop soep en een broodje bij de lunch of een drankje na afloop.

6. De Groene Motor

Het kwam bij punt 1 en 2 al ter sprake: schakel indien nodig de hulp in van medewerkers van het programma De Groene Motor voor advies en ondersteuning bij het opzetten van een samenwerking of wanneer een samenwerking (nog) niet het gewenste resultaat oplevert. Projectmedewerkers van De Groene Motor hebben een onafhankelijke positie en kunnen als intermediair meedenken aan zowel de kant van de vrijwilligersgroep(en) als met de tbo.

Zowel de tbo als de vrijwilligersgroep mag een beroep doen op advies en ondersteuning van De Groene Motor. Of het nu gaat om een korte adviesvraag over verzekeringen of een uitgebreidere ondersteuningsvraag om bijvoorbeeld een samenwerkingsproces vlot te trekken. Het programma De Groene Motor faciliteert en ondersteunt alle groene vrijwilligers in Zuid-Holland. Een meer uitgebreide toelichting op het ondersteuningsaanbod vanuit De Groene Motor is verderop in deze handreiking te lezen in.

3.3 Verantwoordelijkheden en verzekeringsbehoefte

3.3.1 Verantwoordelijkheden

“Belangrijk is te weten dat de gebiedseigenaar altijd aansprakelijk is en blijft voor gebeurtenissen in zijn gebied. Hij kan zijn bevoegdheden delegeren aan een beheerder maar blijft zelf verantwoordelijk. Dit dient dus goed te worden geregeld om problemen te voorkomen. Als men gebruik maakt van vrijwilligers, is het van belang dat deze verzekerd zijn voor het uit te voeren werk en de risico's die daarbij horen.”²

Afhankelijk van de gekozen werkwijze in de samenwerking liggen verantwoordelijkheden ofwel bij de tbo ofwel bij de vrijwilligersgroep:

- Wanneer een vrijwilligersgroep incidenteel en onder de vlag van een tbo helpt bij het onderhoud (bijvoorbeeld als vrijwilliger-voor-een-dag), dan is de tbo verantwoordelijk voor het verzorgen van adequate begeleiding, aansturing, werkinstructie (welke werkzaamheden en hoe deze veilig uit te voeren) en verzekeringen.
- Wanneer een vrijwilligersgroep voor de werkzaamheden een soort ‘aannemerschap’ aanvaardt, zijn zij zelf verantwoordelijk voor adequate begeleiding, aansturing, werkinstructie en verzekeringen.

² Bron: Stichting Ruiters & Mennen, www.ruiterenmenmenen.nl/vraagbaak.php?nav=64

In alle gevallen dragen beide partijen de verantwoordelijkheid om de gemaakte afspraken na te leven.

3.3.2 Veilig werken

Werken in de natuur kan risico's met zich meebrengen. Het is daarom noodzakelijk om vrijwilligers hierover te informeren en instrueren, zodat ongevallen en vervelende situaties voorkomen kunnen worden. De Groene Motor heeft het platform Zelfdoeninz.nl uitgebreide informatie over veilig werken. Kijk hiervoor op www.zelfdoeninz.nl/info-tips/arbo-en-veiligheid/.

We lichten hieronder een aantal belangrijke zaken met betrekking tot veilig werken uit:

1. Werkdagformulier
2. Certificering gemotoriseerd gereedschap
3. Leerjegroen.nl

1. Werkdagformulier

Is er sprake van een incidentele onderhoudsklus? Vul dan een werkdagformulier in. Daarmee breng je de risico's van de geplande werkzaamheden goed in beeld en kan je de nodige veiligheidsmaatregelen nemen. Ook de relevante noodnummers kun je hierin vermelden. Er is een fysieke versie van dit formulier, maar er is tegenwoordig ook een online variant.

2. Certificering gemotoriseerd gereedschap

Om veilig en verantwoord te kunnen werken organiseert De Groene Motor jaarlijks gratis verschillende cursussen voor vrijwilligers. Denk hierbij aan veilig werken met de bosmaaier en veilig werken met de motorkettingzaag. Voor het gebruik van dit gemotoriseerde (zowel accu als benzine aangedreven) gereedschap dien je in het bezit te zijn van een geldig certificaat als je voor jouw vereniging of stichting aan de slag gaat.

3. Leerjegroen.nl

De online leeromgeving www.leerjegroen.nl biedt leuke modules over allerlei onderwerpen in de sector bos, natuur en landschap. Ook ARBO & Veiligheid komt voorbij. Je hoeft niks voor te bereiden en je kunt een module net zo vaak herhalen als je wilt; een aantrekkelijke manier van leren.

3.3.3 Verzekeringen

“Het werken als vrijwilliger voor het onderhouden of aanleggen van routestructuren is niet zonder risico's. Het is daarom van het grootste belang dat er vooraf wordt nagedacht over situaties waarin dingen fout gaan. In veel gevallen is er een mogelijkheid bij de gebiedsbeheerders en/of gemeenten om deel te nemen aan een collectieve vrijwilligersverzekering. Als men vanuit een andere organisatie werkzaamheden aan routestructuren verricht, is het van belang dat deze de verzekering van haar mensen goed heeft geregeld. In alle gevallen geldt dat de namen van de betreffend vrijwilligers die werken aan routestructuren, op het moment van het incident bekend zijn en zijn gedocumenteerd door de

verantwoordelijke organisatie. Vraag dus altijd als vrijwilliger vooraf na of aan die voorwaarden is voldaan, ook wanneer je via een vereniging of club meedoet.”³

Verzekeringsverantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid voor het afsluiten van adequate verzekeringen is afhankelijk van de manier waarop de vrijwillige ruiters/menners en de tbo de samenwerking vormgeven. In het geval van de constructie voor vrijwilliger-voor-een-dag ligt die verantwoordelijkheid bij de tbo. Indien er gekozen wordt voor een samenwerking waarbij een tbo het onderhoudswerk volledig uitbesteed aan een wederpartij en deze dus het ‘aannemerschap’ aanvaard, dan ligt de verantwoordelijkheid voor voldoende dekkende verzekeringen voor de vrijwilligers bij de

(weder)partij die de samenwerking met de tbo aangaat. In dit geval is dat een zelfstandig functionerende en opererende vrijwilligersgroep.

Als laatste is het goed om te benoemen dat vrijwilligers er verstandig aan doen om als individu ook eigen verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te zorgen dat zij goed verzekerd zijn, bijvoorbeeld door middel van een WA verzekering.

Omdat voor veel (potentiële) vrijwilligersgroepen verzekeringen en aansprakelijkheid een struikelblok is, is

het advies voor zowel tbo's als vrijwilligersgroepen om een samenwerking aan te gaan waarbij gekozen wordt voor de constructie voor vrijwilliger-voor-een-dag, zoals Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer dit doen. Op die manier opereren de vrijwilligers altijd onder de vlag van de tbo en zijn zij altijd goed verzekerd. De tbo is hierbij verantwoordelijk ervoor te zorgen dat haar huidige verzekeringspakket geschikt is.

Ook hier geldt weer: het aangaan van een samenwerking is maatwerk. Andere samenwerkingsvormen en verzekeringsbehoeften zijn uiteraard mogelijk, maar het advies is: leg als tbo voor incidentele vrijwillige inzet en kleine onderhoudsklussen niet de volledige verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid bij vrijwilligers neer om de vrijwillige energie te behouden.

VNG vrijwilligersverzekering

De VNG Vrijwilligersverzekering is een (collectieve) verzekering een gemeente kan afsluiten en waarmee zij in één keer vrijwilligers verzekeren tegen de meest voorkomende schades tijdens het vrijwilligerswerk in hun gemeente. Al meer dan 300 gemeenten hebben deze verzekering afgesloten. De VNG Vrijwilligersverzekering wordt uitgevoerd via Centraal Beheer en er geldt geen eigen risico.

In geval van een schade:

De vrijwilliger gaat eerst na of hij/zij de schade kan melden op een eigen verzekering of op een verzekering van de organisatie waar hij/zij voor werkt.⁴ Als dat kan, dan wordt de schade gemeld bij die verzekeraar. Maar kan dat niet, dan kan de vrijwilliger de schade middels een

³ Bron: Stichting Ruiters & Menners, www.ruiterenmenmenen.nl/vraagbaak.php?nav=64

⁴ Bron: Centraal Beheer, www.centraalbeheer.nl/zakelijk/bedrijfsverzekeringen/vrijwilligersverzekering

schademeldingsformulier melden bij de gemeente (mits deze een VNG Vrijwilligersverzekering heeft afgesloten).

De vrijwilligersverzekering is aanvullend op het eigen verzekeringspakket van de vrijwilliger en/of de organisatie en er kan alleen een beroep op worden gedaan als deze verzekeringen een schade niet dekken.

De VNG Vrijwilligersverzekering omvat de volgende verzekeringen:

- Aansprakelijkheid voor vrijwilligers
- Ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- Eigendommenverzekering voor vrijwilligers
- Bestuurdersaansprakelijkheid voor vrijwilligers
- Rechtsbijstand voor vrijwilligers
- Aansprakelijkheidsverzekering voor rechtspersonen
- Verkeersaansprakelijkheid voor rechtspersonen

Zie bijlage 3 voor uitgebreidere informatie over de VNG Vrijwilligersverzekering.

Het is onverstandig als vereniging of stichting de aansprakelijkheidsverzekering op te zeggen: “Een vereniging of stichting loopt zelf ook het risico aansprakelijk gesteld te worden. Denk bijvoorbeeld aan een dakpan die van het verenigingsgebouw op het hoofd van een bezoeker valt. Of een monteur die uitglijdt op de kantinevloer die net gedweild is. Dit is niet verzekerd onder de VNG Vrijwilligersverzekering. Ook is een claim die bij de organisatie komt te liggen en waar geen vrijwilliger bij betrokken is niet gedekt. Hiervoor moet uw vereniging of stichting een eigen aansprakelijkheidsverzekering regelen”, aldus Centraal Beheer.

Vrijwel alle gemeenten in Zuid-Holland hebben de VNG Vrijwilligersverzekering afgesloten. Via de website van de gemeente waarin de vrijwilliger woonachtig is en/of waar deze ten tijde van de schade vrijwilligerswerk deed, kan worden nagegaan of die gemeente een vrijwilligersverzekering heeft afgesloten. Lokale vrijwilligerscentrales of -steunpunten kunnen vrijwilligers en organisaties hierover adviseren en informeren.

3.4 Ondersteuning aan vrijwilligersgroepen vanuit De Groene Motor

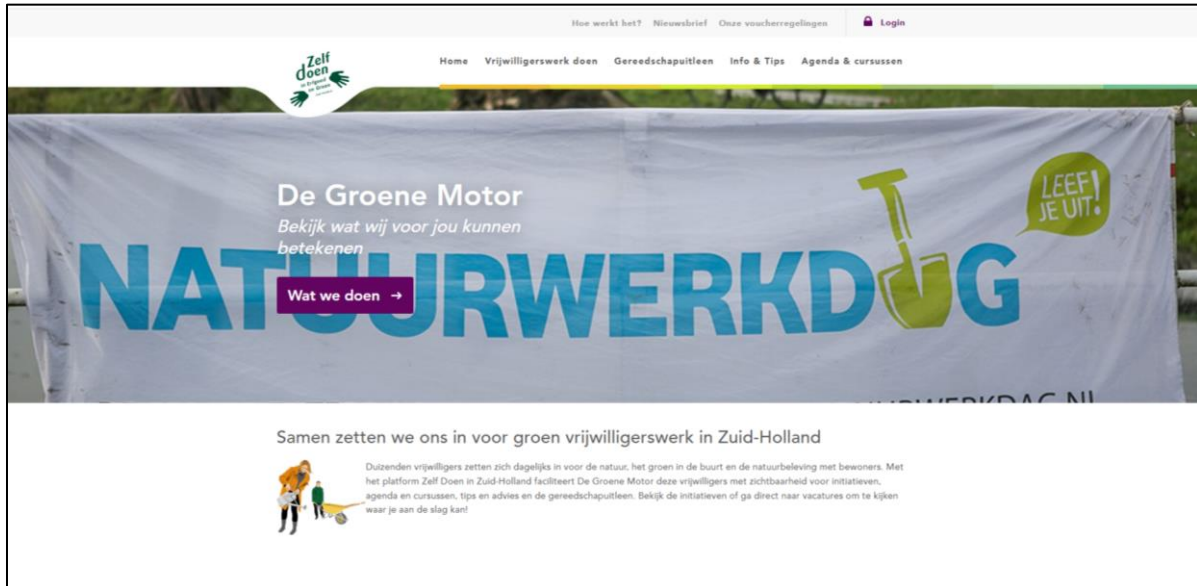
Vrijwilligersgroepen die actief zijn in de natuur of het groen kunnen voor ondersteuning terecht bij het programma De Groene Motor. Deze ondersteuning is er óók voor ruiters en menners die met elkaar vrijwillig aan de slag gaan met het onderhouden van ruiters- en/of menpaden in hun omgeving. Het maakt hierbij niet uit of deze vrijwilligersgroepen formeel zijn georganiseerd (stichting of vereniging) of informeel (zonder rechtspersoon) of dat groepen deze wekelijks, maandelijks of incidenteel actief zijn. Het programma De Groene Motor is er voor alle groene vrijwilligers.

Specifiek voor ruiters-/menggroepen die vrijwillig aan de slag gaan met het onderhouden van ruiters- en menpaden is onderstaand ondersteuningsaanbod relevant:

1. Platform Zelfdoeninz.nl;
2. Informatie, advies en ondersteuning;
3. Gereedschapuitleen;
4. Cursussen;
5. Financiële ondersteuning;
6. Nieuwsbrief en social media.

1. Platform Zelfdoeninz.nl

Met het platform ZelfDoen in Zuid-Holland faciliteert en ondersteunt De Groene Motor vrijwilligers in groen en erfgoed. Het is de verzamelplaats voor alle ondersteuningsvormen die De Groene Motor aan deze vrijwilligers biedt. Zij kunnen hier terecht voor o.a. het gratis lenen van gereedschappen via de Gereedschapuitleen, het aanvragen van vouchers of projectsubsidies via voucher- en subsidieregelingen, aanmelden voor een cursus of voor informatie over ARBO en veiligheid, fondsenwerving en een breed scala aan andere onderwerpen.

Zelfdoeninz.nl, het platform van De Groene Motor voor groene vrijwilligers in Zuid-Holland

2. Informatie, advies ondersteuning

Groene vrijwilligers kunnen bij De Groene Motor terecht met al hun vragen over hun vrijwilligerswerk. De medewerkers die het programma uitvoeren, kunnen vrijwilligers informeren, adviseren en verwijzen naar de juiste ondersteuningsvormen voor hun vraag. De Groene Motor is elke werkdag telefonisch en via e-mail bereikbaar voor vragen, informatie, advies en ondersteuning: 010-272 2222 of info@degroenemotorzh.nl.

3. Gereedschapuitleen

Bij de Gereedschapuitleen van De Groene Motor kunnen vrijwilligersgroepen kosteloos voor kortere of langere periode gereedschappen en andere materialen lenen, zodat zij deze (soms kostbare) zaken niet zelf hoeven aan te schaffen. De bestelde materialen worden gratis bezorgd en opgehaald. Bij uitstek handig voor groepen die incidenteel bij elkaar komen om werkzaamheden uit te voeren. Indien een groep of tbo voor een klusdag over onvoldoende gereedschap of materialen beschikt, kunnen zij via de Gereedschapuitleen voor genoeg materiaal zorgen.

In de webshop van de Gereedschapuitleen zijn gereedschappen en materialen verkrijgbaar van de volgende categorieën:

Veiligheid en zichtbaarheid
Fauna beschermen en
monitoren
Vuilruimen
Snoeien en zagen
Graven en spitten

Hooien en maaien
Ladders en trappen
Zaaien, poten en oogsten
Sloten en schouwen
Slopen en breken
Aanleg en tuinonderhoud

Kindermateriaal
Promotie, evenementen en
educatie
Accugereedschap
Kluspakketten en
lastdragende middelen

4. Cursussen

Een aantal keren per jaar worden er vanuit het programma De Groene Motor certificeringscursussen voor onder meer het werken met de bosmaaier of met een motorkettingzaag georganiseerd. Vrijwilligers die actief zijn in natuur en groen kunnen aan deze cursussen deelnemen. Deze cursussen worden aangeboden via de agenda op het platform Zelfdoeninz.nl.

5. Financiële ondersteuning

Vanuit het programma De Groene Motor worden voucher- en subsidieregelingen uitgevoerd. Met deze regelingen kunnen vrijwilligersgroepen en -organisaties die actief zijn in de natuur en het

groen een aanvraag doen voor projectfinanciering. Zo kunnen zij bijvoorbeeld de aanschaf van nieuw gereedschap of een (certificerings)cursus voor hun groep bekostigen. Er wordt gewerkt met vaste bedragen: 250, 500 of 1000 euro.

Vrijwilligersorganisaties en -groepen kunnen per opengestelde regeling maximaal drie aanvragen toegekend krijgen.

Daarnaast kunnen medewerkers van De Groene Motor vrijwilligersgroepen adviseren en informeren over subsidies, fondsenwerving en crowdfunding.

6. Nieuwsbrief en sociale media

Met de nieuwsbrief houdt De Groene Motor vrijwilligers(groepen) op de hoogte van alles wat er speelt rondom vrijwilligerswerk in het groen. Abonnees krijgen dan het laatste nieuws over cursussen, tips, vacatures en evenementen.

Daarnaast kunnen vrijwilligersgroepen de social mediakanalen De Groene Motor volgen:

Facebook: www.facebook.com/degroenemotor
Instagram: www.instagram.com/degroenemotor
LinkedIn: www.linkedin.com/showcase/degroenemotor

Bijlage 1 Vragen aan ruiters-/mengroepen en tbo's

Vragen aan de ruiters-/mengroepen

- In welk gebied zijn zij actief?
- Wat zijn hun ervaringen met de ruiterspaden waar zij gebruik van maken en/of het onderhoud daarvan?
- Is er vanuit hun ruiters-/mengroep of gebied al sprake van vrijwilligerswerk bij het onderhoud van ruiterspaden? Of: hoe staan zij tegenover meehelpen bij het onderhoud aan ruiterspaden in hun gebied?
- Indien er nog geen sprake is van vrijwilligerswerk bij het onderhoud aan ruiterspaden:
 - Hoe komt het dat?
 - Welke drempels zijn er en hoe kunnen die weggegenomen worden?
- Indien er al wel sprake is van vrijwilligerswerk bij het onderhoud aan ruiterspaden:
 - Op welke manier is dit georganiseerd? Hoe weten de vrijwilligers(groepen) welk onderhoud zij kunnen uitvoeren en wanneer dat mag gebeuren?
 - Welke drempels zijn er en hoe gaan zij daarmee om?
 - Wat zijn de succesfactoren?

Vragen aan de terrein beherende organisaties (tbo's)

- In welke gebieden van hun organisatie zijn ruiterspaden aangelegd?
- Wordt er in deze gebieden al onderhoud aan ruiterspaden gedaan waarbij ruiters/menners als vrijwilliger actief zijn?
 - Zo ja, hoe is dat georganiseerd? En op welke manier werken de tbo en vrijwillige ruiters/menners samen? En hoe weten vrijwilligersgroepen welk onderhoud zij kunnen uitvoeren en wanneer dat mag gebeuren?
 - Zo nee, hoe komt dat?
- Indien ruiters/menners nog niet als vrijwilliger helpen bij het onderhoud aan ruiterspaden:
 - Hoe komt het dat?
 - Welke drempels zijn er en hoe kunnen die weggegenomen worden?
- Indien er al wel sprake is van vrijwilligerswerk door ruiters/menners bij het onderhoud aan ruiterspaden:
 - Op welke manier is dit georganiseerd? Hoe weten de vrijwilligers(groepen) welk onderhoud zij kunnen uitvoeren en wanneer dat mag gebeuren?
 - Hoe wordt er veilig gewerkt?
 - Op welke manier zijn de ruiters/menners (vrijwilligers) verzekerd en hoe is de aansprakelijkheid geregeld?
 - Welke drempels zijn er en hoe gaan zij daar mee om?
 - Wat zijn de succesfactoren?

Bijlage 2 Profiel gebruikersgroepen Paardenroutes Drenthe

Profiel gebruikersgroepen Paardenroutes Drenthe

Doel gebruikersgroep

Bijdrage leveren aan het onderhoud van de ruiters- en menroutes in het gebied in samenwerking met de terrein beherende instantie.

Profiel deelnemers gebruikersgroep

Mensen die zich verbonden voelen met het gebied, doordat zij:

- Als inwoner gebruikmaken van de ruiters- en menroutes
- Als toerist gebruikmaken van de ruiters- en menroutes
- Als lid van een ruitervereniging gebruikmaken van de ruiters- en menroutes
- Als hippisch (recreatie)bedrijf gebruikmaken van de ruiters- en menroutes door het organiseren van buitenritten (met of zonder aanspanning) of andere hippische activiteiten
- Vertegenwoordiger(s) terreinbeheerder(s)
- Overigen (partners, familieleden, mensen verbonden aan de hippische (recreatie)bedrijven)

Structuur gebruikersgroep

- Kartrekkers (2 personen) die het aanspreekpunt zijn voor de gebruikers.
- Kartrekkers organiseren 2 werkdagen per jaar en een jaarvergadering.
- Kartrekkers (2 personen) zijn aanspreekpunt voor het bestuur van de Stichting Paardenroutes Drenthe (doorgeven data bijeenkomsten en werkdagen voor de website).
- Kartrekkers zijn aanwezig bij de jaarlijkse bijeenkomst georganiseerd door het bestuur Stichting Paardenroutes Drenthe.

Bijeenkomsten gebruikersgroepen

- Werkdag in het voorjaar (combineren met NLdoet 10 en 11 maart 2023) en in het najaar
- Jaarlijkse vergadering/bijeenkomst (onderwerpen: stand van zaken ruiters- en menroutes, stand van zaken onderhoud ruiters- en menroutes, werkzaamheden vanuit de terreinbeheerder, nieuws vanuit bestuur Stichting Paardenroutes Drenthe, nieuws vanuit Recreatieschap Drenthe/provincie Drenthe, inbreng gebruikers)

'Adopteer je route'

Gebruikers (4 mensen) verantwoordelijk maken voor één van de ruiters- of menroutes in het gebied, waarbij elke maand een ronde over deze route wordt gemaakt. De bevindingen worden terug gerapporteerd aan de kartrekkers van de gebruikersgroep. Knelpunten worden waar nodig direct of tijdens een werkdag opgelost.

Rol bestuur Stichting Paardenroutes Drenthe

- Faciliteren gebruikersgroepen (door ontwikkelen visie, door relatiebeheer en constructieve samenwerking met terreinbeheerders en stakeholders)
- Organiseren jaarlijkse bijeenkomst kartrekkers gebruikersgroepen (onderwerpen: stand van zaken gebruikersgroepen, wat gaat goed (tips voor andere gebruikersgroepen), knelpunten (waar ondersteuning nodig), nieuws vanuit het bestuur, actuele ontwikkelingen).
- Aanspreekpunt aanstellen binnen het bestuur voor de gebruikersgroepen

Huidige gebruikersgroepen

Drenthe is opgedeeld in 7 deelgebieden. Elk gebied heeft zijn eigen gebruikersgroep van de ruiters- en menpaden.

1. Kop van Drenthe
2. Drentsche Aa
3. Drents- Friese Wold
4. Hart van Drenthe - Hondsrug
5. Drenthe Zuid-West
6. Emmen Sleen
7. Bargerveen

Communicatie met gebruikersgroepen

Werving

- Via ruiterverenigingen/KNHS Drenthe
- Via hippische (recreatie)bedrijven
- Via lokale media (plaatselijk krantje, lokale huis-aan-huis-bladen)
- Social media (gericht op het dorp of gebied, gericht op ruiters en menners)
- Via www.paardenprovincie.nl

Communicatie met de mensen van de gebruikersgroep

- Mail- en appgroep aanmaken (bij mailen mailadressen in bcc zetten)
- Nieuwsbrieven vanuit de Stichting doormailen naar gebruikersgroep
- Aanleveren nieuwsberichten vanuit de gebruikersgroep voor de nieuwsbrief vanuit de Stichting.
- Aanleveren van nieuwsberichten en data vanuit de gebruikersgroep voor www.paardenprovincie.nl.

Benodigd materiaal voor werkdagen

- Terreinwagen(s)
- Aanhanger(s)
- Gereedschap (snoeischaar, (accu)schroevendraaiers met diverse bitjes, schroeven, schep, zagen, palenhamer, grondboor)
- Bordjes via Recreatieschap Drenthe
- Koffie, thee, lunch (declaratie bij de Stichting)

Verantwoordelijkheden terreinbeherende organisatie

- Boswachter aanwezig tijdens werkdagen
- Regelen verzekering voor vrijwilligers

Bijlage 3 VNG Vrijwilligersverzekering

VNG Vrijwilligersverzekering

Tijdens uw vrijwilligerswerk bent u verzekerd door uw gemeente.

U doet als vrijwilliger belangrijk werk. Daarom zorgt uw gemeente dat u dit goed en veilig kunt doen. En dat u goed verzekerd bent, mocht er toch iets gebeuren tijdens uw vrijwilligerswerk.

- ✓ Voor vrijwilligers en mantelzorgers binnen Europa die werken in of vanuit Nederland
- ✓ Uitgebreid verzekerd tegen de meest voorkomende schades
- ✓ Ook als u af en toe vrijwilligers werk doet, bijvoorbeeld tijdens de intocht van Sinterklaas

Waarom is er de VNG Vrijwilligersverzekering?

Een gemeente kan niet zonder vrijwilligers. Of u nu klaar-over bent of meehelpt op een sportvereniging, uw bijdrage telt! Daarom vindt uw gemeente het belangrijk dat u verzekerd bent tijdens uw vrijwilligerswerk. Met de VNG Vrijwilligersverzekering bent u verzekerd tegen de meest voorkomende schades. Informeer bij uw gemeente hoe dit voor u geregeld is.

Wie is er verzekerd?

De VNG Vrijwilligers-verzekering verzekert vrijwilligers, mantelzorgers, maatschappelijke stagiairs en jongeren die deelnemen aan projecten in het kader van een maatschappelijke diensttijd. Vrijwillige politie en brandweer hebben geen dekking.

In Nederland doet u samen met ruim 4 miljoen anderen op allerlei gebied belangeloos werk. U bent bijvoorbeeld:

- ✓ Vrijwilliger bij een sportvereniging
- ✓ Voorleesmoeder op een basisschool
- ✓ Collectant voor een goed doel
- ✓ Mantelzorger
- ✓ Of u schenkt koffie in een verzorgingstehuis

Kijk voor polisvoorwaarden, het verzekeringsoverzicht en veelgestelde vragen op de website van Centraal Beheer.

(Bron: www.centraalbeheer.nl/zakelijk/bedrijfsverzekeringen/vrijwilligersverzekering/vrijwilligers)